

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 343.98

DOI <https://doi.org/10.32782/2709-9261-2025-2-14-16>

Потоцький Мирослав Михайлович,

доктор філософії в галузі права,

доцент кафедри кримінально-правових дисциплін факультету № 2

Криворізького навчально-наукового інституту

(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2979-9114>

Гранкіна Валентина Ігорівна,

доктор філософії в галузі права,

доцент кафедри кримінально-правових дисциплін факультету № 2

Криворізького навчально-наукового інституту

(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9010-2777>

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПРОФІЛЬ ОСОБИ НЕВІДОМОГО ЗЛОЧИНЦЯ: ОКРЕМІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ

Установлено, що психологічний профіль особи невідомого злочинця створюється фахівцем крізь, так би мовити, призму фрагментів (частин відомої інформації) про події злочину й особу злочинця. Підсумовано, що використання методу психологічного профілювання особи невідомого злочинця може надати органам кримінального переслідування інформацію про: психотип людини, фізіологічні та поведінкові особливості, інтелектуальні здібності людини, мотиви поведінки злочинної діяльності, може надати можливість прогнозування дій злочинця в майбутньому.

Ключові слова: злочин, досудове кримінальне провадження, психологічний профіль, експертиза.

Постановка проблеми. Застосування такого інструменту ідентифікації особи невідомого злочинця, як створення психологічного профілю особи, може стати у пригоді правоохоронним органам у розслідуванні резонансних злочинів, учинених в умовах неочевидності.

Встановлення особи, яка вчинила злочин, є частиною діяльності з розслідування злочину. Успішне розслідування конкретного злочину багато в чому залежить від розроблення типології особистості злочинця. У діяльності правоохоронних органів застосовується метод формування психологічного портрета, складання якого безпосередньо залежить від досліджень особи злочинця, зокрема серійного. Необхідні для складання портрета злочинця матеріал і дані можна отримати насамперед шляхом ретельного вивчення жертви й місця вчинення злочину [1, с. 180].

На наше переконання, застосування методу психологічного профілю ідентифікації особи невідомого злочинця має сприйматись як виняток, оскільки здебільшого його застосуванню передують традиційні та більш точні методи ідентифікації. Коли традиційні методи пошуку особи не дають результату, метод психологічного профілю може застосовуватись як допоміжний засіб. Потребують з'ясування процесуальні особливості застосування методу психологічного профілю особи невідомого злочинця, а також користь такого методу для досягнення завдань досудового кримінального провадження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанню застосування психологічного портрета (профілю) особи невідомого злочинця у своїх дослідженнях приділяли увагу такі науковці: Г. М. Гетьман, Н. А. Жерж, Н. В. Кимлик, Р. В. Кимлик, О. В. Синєокий та інші. Натепер є невирішеним питання щодо кримінальної про-

цесуальної форми застосування методу психологічного профілю особи невідомого злочинця. Уважається, що останнє може бути проведено у формі висновку експерта або ж висновку спеціаліста.

Метою статті є проведення аналізу особливостей застосування психологічного профілю особи невідомого злочинця у процесі досудового кримінального провадження.

Виклад основного матеріалу. Особистість злочинця визначається як один із найбільш важливих і складних об'єктів вивчення в юридичній психології. Метою дослідження такої особистості є вивчення типових особливостей, притаманних досліджуваному об'єкту, причин і закономірностей їх виникнення та розвитку, шляхів виправлення. Досить природним є той факт, що під час вивчення особистості злочинця юридичні психологи намагаються встановити те типове, що є в кожному з них [2, с. 61–62].

Особистість правопорушника визначають як сукупність соціально-психологічних властивостей і якостей людини, які є причинами й умовами вчинення злочинів [3, с. 121]. Адже поведінка людини завжди соціально зумовлена. Людина в будь-якому середовищі ніколи не залишається наодинці із собою, навіть якщо вона цілком занурена у власні думки й переживання. Серед основних чинників появи відхилень у поведінці можна виокремити безпосередній вплив мікросередовища: родини, знайомих, однолітків, взаємозв'язків, у які включена людина, системи виховання і навчання, засобів комунікації тощо. Головним у процесі девіантної поведінки є не сам собою рівень задоволення матеріальних і духовних потреб, а розрив у можливостях їх задоволення для різних соціальних груп [3, с. 40–41]. З огляду на соціальну зумовленість психологічних властивостей будь-якої людини, злочинця також, окремі особливості поведінки особи залишають «відбиток» у свідомості інших осіб. Наприклад, очевидці події кримінального правопорушення можуть надати інформацію щодо особливостей поведінки особи, яка вчинила злочин, яка може виявитися цінною під час профілювання особи невідомого злочинця; інформація, яку надають члени родини, колеги злочинця, може виявитися цінною під час прогнозування подальшої протиправної поведінки особи тощо.

Сутність поняття «психологічний профіль злочинця». Варто зупинитися на визначенні та розмежуванні таких понять, як «психологічний портрет» і «психологічний профіль» злочинця. Відповідно до тлумачного словника, поняття «портрет» розуміється як мальоване, скульптурне або фотографічне зображення обличчя людини; дуже точне відображення людини тощо. Поняття «профіль» розкривається як обриси обличчя збоку; загальні обриси тощо [4]. Профіль особи можна визначити як неповний портрет, оскільки в розпорядженні особи, яка здійснює профілювання, є обмежена кількість інформації.

О. В. Синеокий пише, що загалом кримінально-психологічний профіль – це описова характеристика властивих конкретній особі окремо визначених якостей, що характеризує і відрізняє таку особу від інших людей. Завдання складання психологічного «профілю особистості» полягає в тому, щоб на основі аналізу злочинної діяльності зробити висновки про психологічні особливості злочинця, визначити попередньо його особистісні характеристики [5, с. 209].

Г. М. Гетьман зазначає, що «психологічний профіль» можна застосовувати до осіб, візуальний контакт із якими неможливий із таких причин: невідома особа вчинила злочин (злочини), не бажає бути відомою та ухиляється

від кримінальної відповідальності. Процес створення психологічного профілю являє собою моделювання психологічних і поведінкових особливостей невідомого злочинця. Психологічний профіль особи невідомого злочинця – це ідеальна модель, що містить інформацію психологічного характеру, зокрема і про його поведінкові особливості, виявляє і визначає такі риси особи невідомого злочинця, що сприяє діагностиці останнього, його встановленню та виявленню, та побудована відповідними фахівцями в окремих галузях знань (психологом, психіатром, криміналістом, сексопатологом тощо) [6, с. 11].

Уявляється, що метод психологічного портрету можна застосовувати до особи-правопорушника, яка вже викрита у вчиненні правопорушення, тобто коли її данні відомі, у розпорядженні правоохоронних органів досить доказової інформації, така особа надає показання тощо. Тобто для створення психологічного портрету спеціалісту (експерту) необхідно мати в розпорядженні різнобічну інформацію про злочинця. Коли є необхідність у відображенні психологічних особливостей особи невідомого злочинця, тут мова йде саме про застосування методу психологічного профілю, оскільки даних для створення психологічного портрету замало. Трапляються випадки, коли під час розшуку невідомого злочинця в органах кримінального переслідування є обмежена кількість інформації щодо цієї особи, наприклад: дані щодо поведінки під час або ж після вчинення кримінального правопорушення, інформація щодо способів підготовки до правопорушення та способів приховування його слідів, показання свідків тощо. Таку інформацію щодо невідомого злочинця можна назвати фрагментарною. Отже, психологічний профіль особи буде створюватись крізь, так би мовити, призму таких фрагментів (частин відомої інформації).

На підставі залишеної слідової картини (матеріально фіксовані відображення), яка, безумовно, містить інформацію про цю особу, без прямої контактної взаємодії з особою, опосередковано, у процесі огляду місця події, огляду трупа (сліди, залишені на жертві), дослідження способу вчинення (та/або приховання злочину), виявлення слідів на місці події, що були залишені злочинцем, можна, так би мовити, відтворити «контур», «обрис» особи невідомого злочинця. У деяких окремих випадках джерелом інформації для побудови психологічного профілю особи невідомого злочинця можуть слугувати ідеальні сліди, які слідчий може отримати від потерпілої особи, свідка чи очевидця. Синтез цих джерел є основою побудови моделі особи невідомого злочинця під час створення психологічного профілю [7, с. 176–178].

«Матеріал» для створення психологічного профілю злочинця можна також отримати з відкритих цифрових джерел. О. В. Скуловатова, Н. В. Волотовська пишуть, що інформацію про особу можна одержати з відкритих джерел, що надає дослідникам широкі можливості вивчення особистості. Психологічний портрет можна створити на основі реальної поведінки індивіда в цифровому світі. Це збагачує науку новими даними й методами, проте потребує усвідомлення етичної відповідальності. Поєднання контент-аналізу, лінгвістичних і поведінкових методів дозволяє глибоко проникнути у психіку людини, спираючись на її цифрові сліди. Проте ця сфера потребує етичного та правового регулювання. Також важливим є запобігання хибним інтерпретаціям [8, с. 323].

Практичне застосування. Н. А. Жерж відзначає, що нагальна потреба у складанні криміналістично-психологічного портрета (профілю особи невідомого злочинця) постає у слідчих під час розслідування тяжких і особли-

во тяжких злочинів, коли місце події і стан жертви дають можливість стверджувати, що в невідомого злочинця наявні відхилення в поведінці [9, с. 83].

Основною метою профілювання є передбачення дій правопорушника, його мотивів і потенційних вразливостей, що дозволяє забезпечити дотримання інтересів кримінального судочинства [10, с. 504]. Сучасним напрямом моделювання особи невідомого злочинця є використання психологічних знань (під час проведення позаекспертних психологічних досліджень) для побудови ідеальної (розумової) моделі такої особи [7, с. 174]. Моделювання особи невідомого злочинця у процесі психологічних досліджень являє собою побудову ідеальної моделі спеціалістом-психологом чи судовим експертом-психологом, яка розкриває його психологічні властивості, пояснює сутність поведінки, висвітлює такі характеристики, що відображають ставлення особи невідомого злочинця до виконуваних ним дій (бездіяльності), до оточення і себе під час учинення злочину, а також до та після його вчинення [11, с. 118].

Так, наприклад, складними для розкриття є вбивства, учинені таємно в умовах неочевидності (зазвичай за відсутності очевидців або даних про особу потерпілого); убивства, які злочинець підготував заздалегідь; убивства, які злочинець не готував заздалегідь, проте після їх учинення намагався знищити сліди. Такі ситуації вимагають від слідчого повної мобілізації всіх його професійних знань, навичок і вмінь оперувати інформацією та ресурсами органу дізнання. Багато проваджень про вбивства відкривається в умовах відсутності даних про особу злочинця, який зник із місця події. Розкриття та якісне розслідування злочинів, учинених в умовах неочевидності, є найважливішим завданням, що визначає рівень законності в державі й авторитет правоохоронних органів [12, с. 407].

У процесі огляду місця події, знаючи, які саме грані людської психіки можуть знайти матеріалізоване відображення в обстановці місця події, слідчий одержує інформацію психологічного характеру про потреби, звички, професійні та побутові навички, деякі риси характеру злочинця, спонуки та мету злочину, психологічну атмосферу на час його вчинення тощо. У злочині проявляються вольові та характерологічні риси. Так, жорстокість насильства, раптовість нападу, ігнорування можливості появи свідків можуть бути проявами рішучості, авантюризму, фізичної сили, професійних навичок, самооцінки злочинця. Навпаки, розбійний напад без особливої жорстокості, обачливий, розрахований на фізично слабкого супротивника, свідчить, що злочинець обережний, нерішучий, фізично слабкий [13, с. 32–33].

Ефективність методу складання психологічного портрету (профілю) злочинця полягає в тому, що в результаті проведеного аналізу матеріалів провадження експерт-психолог (експерт-криміналіст, кримінолог, психолог чи психіатр) готує ймовірнісний портрет злочинця з характерними рисами його психічного та зовнішнього конституційного вигляду, професійною орієнтацією, стилем життя, захопленнями тощо. Тобто психологічний портрет (профіль) злочинця в такому разі є першим кроком на шляху розслідування кримінального провадження і дає слідчому шанс узагалі розслідувати дану ситуацію злочинного діяння, що підвищує показники розкриття злочинів [14, с. 88].

Побудова психологічного профілю особи невідомого злочинця, як позаекспертне психологічне дослідження, що має інформаційно-орієнтувальний зміст, необхідно подавати у формі висновку спеціаліста, а не як судово-психологічну експертизу (висновок експерта) [6, с. 12].

Психолого-криміналістичний портрет і його використання не є прямими доказами у провадженні, але можуть успішно застосовуватися під час пошуку, а також проведення оперативних і слідчих (розшукових) дій із викриття винних. В умовах неочевидності за допомогою психопрофілю можна висунути і здійснити перевірку версій, а також спрогнозувати час і місце вчинення нового злочину; уточнити, звузити коло підозрюваних, надалі виділити із цього кола потрібну особу [9, с. 81].

Використання психологічного профілювання особи невідомого злочинця може здійснюватися «у форматі» висновку експерта або ж висновку спеціаліста. Залученню експерта до розслідування злочину може передувати залучення спеціаліста із психологічного профайлінгу (позаекспертне дослідження), оскільки залучення фахівця потребує меншої витрати процесуальних ресурсів (насамперед часу).

Практична користь. У результаті створення психологічного профілю особи визначається приблизний психотип людини, на який правоохоронні органи можуть і повинні звернути пильну увагу ти виявити оперативний інтерес. Психологічний чи поведінковий профіль, нехай неточний, але все ж дає співробітникам правоохоронних органів основу, з якої вони починають розслідування: він підказує, кого треба шукати – молоду чи літню людину; спокусника, що маніпулює жінками, чи похмурого типа, який убиває майже відразу ж; гетеро- чи бісексуала; мешканця даної місцевості чи випадкового приїжджого. Іноді поведінковий профіль може бути складений настільки точно, що він приводить слідство до людини, яку вже раніше допитували [5, с. 211–213].

Створення психологічного профілю під час позаекспертних психологічних досліджень передбачає побудову ідеальної моделі особи невідомого злочинця, яка дає можливість з'ясувати: 1) мотиви кримінальної поведінки (учинення кримінального правопорушення, тобто задоволення злочинцем своїх потреб) – неприязнь, помста, користь та інше; 2) інтелектуальні здібності особи невідомого злочинця; 3) вольові властивості особи невідомого злочинця (вольовий, рішучий, безініціативний); 4) агресивність; 5) спонтанність у процесі вчинення кримінального правопорушення. Особливістю позаекспертних психологічних досліджень є те, що вони проводяться в межах конкретного кримінального провадження до призначення судово-психологічної експертизи. Використання органами кримінальної юстиції цього методу для встановлення особи невідомого злочинця сприяє не лише визначенню його психологічних особливостей, мотивів, а й особливостей біологічного й анатомічного характеру. Систематизація та зіставлення даних відомостей про таку особу надають можливість висувати версії, визначати коло підозрюваних осіб і ймовірної жертви наступного злочину, його географічного розташування [11, с. 120–123].

Використання методу психологічного профілювання особи невідомого злочинця може надати органам кримінального переслідування таку інформацію: психотип людини, фізіологічні та поведінкові особливості, інтелектуальні здібності людини, мотиви поведінки злочинної діяльності та прогнозування дій злочинця в майбутньому тощо.

Висновки. З огляду на все вищевказане можна підсумувати, що в разі, коли під час досудового кримінального провадження є необхідність у відображенні психологічних особливостей особи невідомого злочинця, є доцільним застосування методу психологічного профілю. Трапляються випадки, коли під час розшуку невідомого злочинця в органів кримінального пересліду-

вання є обмежена кількість інформації щодо цієї особи, наприклад: дані щодо поведінки під час або ж після вчинення кримінального правопорушення, інформація щодо способів підготовки до правопорушення та способів приховування його слідів, показання свідків тощо. Таку інформацію щодо невідомого злочинця можна назвати фрагментарною. Отже, психологічний профіль особи буде створюватись крізь, так би мовити, призму таких фрагментів (частин відомої інформації).

Використання психологічного профілювання особи невідомого злочинця може здійснюватися «у форматі» висновку експерта або ж висновку спеціаліста.

Залученню експерта до розслідування злочину може передувати залучення фахівця із психологічного профайлінгу (позаекспертне дослідження), оскільки залучення спеціаліста потребує меншої витрати процесуальних ресурсів (передусім часу). Використання методу психологічного профілювання особи невідомого злочинця може надати органам кримінального переслідування таку інформацію: психотип людини, фізіологічні та поведінкові особливості, інтелектуальні здібності людини, мотиви поведінки злочинної діяльності, прогнозування дій злочинця в майбутньому тощо.

Список використаних джерел

1. Жерж Н. А. Психологічний портрет серійного вбивці. *Науковий вісник Національного університету державної податкової служби України*. Серія «Економіка, право». 2013. № 4. С. 174–181.
2. Юридична психологія : підручник / Д. О. Александров та ін. Київ : КНТ, 2007. 360 с
3. Юридична психологія : навчально-методичний посібник / Г. В. Мухіна ; за заг. ред. В. М. Бесчастного. Київ : ВД «Дакор», 2019. 236 с.
4. Великий тлумачний словник (ВТС) сучасної української мови. URL: <https://1531.slovaronline.com/> (дата звернення: 04.05.2025).
5. Синєокий О. В. Основи кримінальної сексопатології : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2010. 572 с.
6. Гетьман Г. М. Моделювання особи невідомого злочинця (криміналістичні засоби, методи та технології): автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2015. 21 с.
7. Гетьман Г. М. Проблеми визначення сутності психологічного профілю особи невідомого злочинця у слідчій діяльності. *Проблеми законності*. 2017. Вип. 136. С. 173–180.
8. Скуловатова О. В., Волотовська Н. В. Використання інформації з відкритих джерел для створення психологічного портрета особистості. *Виклики та перспективи сучасної науки: теорія, практика, інновації* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Біла Церква, 10–11 квітня 2025 р. Біла Церква, 2025. С. 320–323.
9. Жерж Н. А. Застосування методу психолого-криміналістичного портрета злочинця при розслідуванні окремих видів злочинів. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2015. № 1. С. 79–86.
10. Черненко П. М., Тайбасаров О. В., Карасьов Д. Л. Формування кримінологічного профілю злочинців під час стабілізаційних заходів на звільнених територіях. *Національні інтереси України*. 2025. № 3 (8). С. 500–512.
11. Гетьман Г. М. Інноваційні напрями моделювання особи невідомого злочинця в діяльності органів кримінальної юстиції. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2016. Вип. 16. С. 117–124.
12. Жерж Н. А. Початковий етап розслідування вбивств, учинених в умовах неочевидності. *Актуальні проблеми держави і права*. 2014. Вип. 74. С. 406–412.
13. Психологія слідчої діяльності : навчальний посібник / В. Г. Андросюк та ін. Київ : Правова єдність, 2009. 200 с.
14. Жерж Н. А., Кимлик Н. В., Кимлик Р. В. Роль психологічного портрета у встановленні особи невідомого злочинця при розслідуванні насильницьких злочинів. *Міжнародний юридичний вісник* : збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2015. Вип. 1. С. 83–89.

References

1. Zherzh, N. A (2013). Psykholohichniy portret seriinoho vbyvti [Psychological portrait of a serial killer]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy (ekonomika, pravo)*. № 4. S. 174–181 [in Ukrainian].
2. Iurydychna psykholohiia (2007) [Legal psychology]: pidruchnyk / D. O. Aleksandrov ta in. Kyiv: KNT. 360 s. [in Ukrainian].
3. Iurydychna psykholohiia (2019) [Legal psychology]: navchalno-metodychnyi posibnyk / H. V. Mukhina; za zah. red. V. M. Beschastnoho. Kyiv: VD "Dakor". 236 s [in Ukrainian].
4. Velykyi tлумachnyi slovnyk (VTS) suchasnoi ukrainskoi movy [Large explanatory dictionary (VTS) of the modern Ukrainian language]. Retrieved from: <https://1531.slovaronline.com/> (data zvernennia 04.05.2025) [in Ukrainian].
5. Synieokyi, O. V. (2010). *Osnovy kryminalnoi seksopatologii* [Fundamentals of criminal sexopathology]: navchalnyi posibnyk. Sumy: Universytetska knyha. 572 s. [in Ukrainian].
6. Hetman, H. M. (2015). Modeliuvannia osoby nevidomoho zlochyntsia (kryminalistychni zasoby, metody ta tekhnologii) [Modeling the personality of an unknown criminal (forensic means, methods and technologies)]. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Kharkiv. 21 s. [in Ukrainian].
7. Hetman, H. M. (2017). Problemy vyznachennia sutnosti psykholohichnoho profilu osoby nevidomoho zlochyntsia u slidchii diialnosti [Problems of determining the essence of the psychological profile of an unknown criminal in investigative activities]. *Problemy zakonnosti*. Vyp. 136. S. 173–180 [in Ukrainian].
8. Skulovatova, O. V., & Volotovska, N. V. (2025). Vykorystanian informatsii z vidkrytykh dzherel dla stvorennia psykholohichnoho portreta osobystosti [Using information from open sources to create a psychological portrait of a personality]. *Vyklyky ta perspektyvy suchasnoi nauky: teoriia, praktyka, innovatsii*: materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf., m. Bila Tserkva, 10–11 kvitnia 2025 r. Bila Tserkva. S. 320–323 [in Ukrainian].
9. Zherzh, N. A. (2015). Zastosuvannia metodu psykholoho-kryminalistychnoho portreta zlochyntsia pry rozsliduvanni okremykh vydiv zlochyntiv [Application of the method of psychological and forensic portrait of a criminal in the investigation of certain types of crimes]. *Visnyk Natsionalnoi akademii prokuratury Ukrainy*. № 1. S. 79–86 [in Ukrainian].

10. Chernenok, P. M., Taibasarov, O. V., & Karasov, D. L. (2025). Formuvannya kryminolohichnoho profilu zlochyntsyv pid chas stabilizatsiinykh zakhodiv na zvilnennykh terytoriiakh [Formation of a criminological profile of criminals during stabilization measures in the liberated territories]. *Natsionalni interesy Ukrainy*. № 3 (8). S. 500–512 [in Ukrainian].
11. Hetman, H. M. (2016). Innovatsiini napriamy modeliuvannya osoby nevidomoho zlochyntsia v diialnosti orhaniv kryminalnoi yustytzii [Innovative directions of modeling the identity of an unknown criminal in the activities of criminal justice bodies]. *Teoriia ta praktyka sudovoi ekspertyzy i kryminalistyky*. Vyp. 16. S. 117–124 [in Ukrainian].
12. Zherzh, N. A. (2014). Pochatkovyi etap rozsliduvannya vbyvstv, vchynenykh v umovakh neochevydnosti [The initial stage of the investigation of murders committed in conditions of non-obviousness]. *Aktualni roblem derzhavy i prava*. Vyp. 74. S. 406–412 [in Ukrainian].
13. Psykholohiia slidchoi diialnosti (2009) [Psychology of investigative activity]: navchalnyi posibnyk / V. H. Androsiuk ta in. Kyiv: Pravova yednist. 200 s. [in Ukrainian].
14. Zherzh, N. A., Kymlyk, N. V., & Kymlyk, R. V. (2015). Rol psykholohichnoho portreta u vstanovlenni osoby nevidomoho zlochyntsia pry rozsliduvanni nasylnytskykh zlochyniv [The role of a psychological portrait in establishing the identity of an unknown criminal in the investigation of violent crimes]. *Mizhnarodnyi yurydychnyi visnyk: zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoho universytetu derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy*. Vyp. 1. S. 83–89 [in Ukrainian].

Pototskyi Myroslav,

Doctor of Philosophy in Law,
Associate Professor at the Department of Criminal Law, Faculty № 2
Kryvyi Rih Educational and Scientific Institute
(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2979-9114>

Hrankina Valentyna,

Doctor of Philosophy in Law,
Associate Professor at the Department of Criminal Law, Faculty № 2
Kryvyi Rih Educational and Scientific Institute
(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9010-2777>

**PSYCHOLOGICAL PROFILE OF AN UNKNOWN CRIMINAL:
SOME FEATURES OF APPLICATION**

It has been determined that the use of the psychological profile method for identifying an unknown criminal should be perceived as an exception, since in the vast majority of cases its use is preceded by traditional and more accurate identification methods. In the case when traditional methods of searching for a person do not yield results, then compiling a psychological profile can be used as an auxiliary tool. The procedural features of the application of the psychological profile method for an unknown criminal need to be clarified, as well as the benefits of such a method for achieving the objectives of pre-trial criminal proceedings. It has been established that in the case when during pre-trial criminal proceedings there is a need to reflect the psychological characteristics of an unknown criminal, it is advisable to use the psychological profile method. There are cases when, when searching for an unknown criminal, the criminal prosecution authorities have a limited amount of information about this person, for example: data on behavior during or after committing a criminal offense, information on methods of preparing for the offense and methods of hiding its traces, witness statements, etc. Such information about an unknown criminal can be called fragmentary. Thus, the psychological profile of a person will be created through, so to speak, the prism of such fragments (parts of known information). It is concluded that the use of psychological profiling of an unknown criminal can be carried out “in the format” of an expert opinion or a specialist’s opinion. The involvement of an expert in the investigation of a crime may be preceded by the involvement of a psychological profiling specialist (outside of expert research), since the involvement of a specialist requires less expenditure of procedural resources (primarily time). The use of the method of psychological profiling of an unknown criminal can provide criminal prosecution authorities with information about: a person’s psychotype, physiological and behavioral characteristics, a person’s intellectual abilities, motives for criminal behavior and prediction of the criminal’s actions in the future, etc.

Key words: crime, pre-trial criminal proceedings, psychological profile, examination.